

MSI	RIIGIKOGU KANTSELEI Majandus- ja sotsiaalinfoosakond E-mail: msi@riigikogu.ee	Tel 6 31 65 02 Fax 6 31 65 04
-----	---	----------------------------------

12.01.2004 1/1

Parlamendisekretäri institutsioon Saksamaa LV-s

Institutsiooni õiguslik alus

Parlamendisekretäri */parlamentarischer Staatssekretär/* institutsioon seati Saksamaa LV-s sisse 1967. aastal selleks, et toetada liiduminitrit tema poliitilise funktsiooni teostamisel, eriti aga selleks, et tugevdada ministri ja parlamendi suhteid. Parlamendisekretäri õiguslikku seisundit reguleeritakse liiduvalitsuse reglemendi */Geschäftsordnung der Bundesregierung/* ja 24. juuli 1974. a seadusega */Gesetz über die Rechtsverhältnisse der Parlamentarischen Staatssekretäre/* (muudetud viimati 15. jaanuaril 1999).

Ametisse nimetamine

Parlamendisekretäri nimetab ametisse liidupresident. Ettepaneku selleks teeb talle liidukantsler kooskõlastatult selle liiduminitriga, kelle juures parlamendisekretär tööle hakkab.

Liidukantsleri ettepanekul, mis on kooskõlastatud asjaomase liiduminitriga, võib liidupresident parlamendisekretärile anda tema ametiajaks või teatava konkreetse ülesande täitmiseks õiguse kanda "riigiministri" */Staatsminister/* nimetust. Praktikas antakse riigiministri nimetus liidukantsleri ja välisministri juures tegutsevatele parlamendisekretäridele, ennekõike pidades silmas nende rohkeid rahvusvahelisi ja esinduskohustusi.

Staatus

Parlamendisekretäri ei ole põhiseaduses mainitud, seega ei ole tema puhul tegemist põhiseadusliku institutsiooniga.

Erinevalt liiduminitrist ei ole parlamendisekretär liiduvalitsuse liige. (Näiteks Baieri liidumaa põhiseaduse art 50 lg 2 kohaselt määratakse igale ministrile mingis konkreetses valdkonnas asetäitjaks riigisekretär, kes seejuures omab ka hääleõigust liidumaa valitsuses.)

Parlamendisekretär ei ole ametnik. Ta peab olema *Bundestag*'i liige. (Erandiks on liidukantsleri ametkond, kus parlamendisekretär ei pea parlamendiliige olema. Vastavasisuline erand nähti ette 15. jaanuari 1999. a seadusega.) Liiduminiisteeriumis töötab ühe või enama erineva ülesannetevaldkonnaga parlamendisekretäri kõrval üks või enam tavalist, ametnikuks olevat riigisekretäri */beamteter Staatssekretär/*.

Kuivõrd parlamendisekretär on liiduminstri abiline, peab ta olema ministrile lojaalne.

Ülesanded ja pädevus

Parlamendisekretär abistab liiduministrit tema valitsusliikme, s.t poliitiliste ülesannete täitmisel.

Liiduvalitsuse reglemendi § 14a kohaselt määrab parlamendisekretäri ülesanded liiduminister.

Üldiselt tegeleb parlamendisekretär kindla valdkonnaga vastava ministri valitsemisalast ning esindab liiduministrit selles ulatuses. Väljaspool seda valdkonda võib liiduminister üksikjuhul volitada parlamendisekretäri ennast esindama.

Parlamendisekretär esindab liiduministrit *Bundestag*'is ja *Bundesrat*'is. Valitsuse istungitel, millest parlamendisekretär võtab tavaliselt osa siis, kui liiduminister on ära või ei saa oma ülesandeid ajutiselt täita, on parlamendisekretäril õigus anda ministri eest selgitusi, kuid hääletamisel saab ministrit asendada üksnes teine liiduminister. Praktikas võtab parlamendisekretär ministri asemel osa ka muudest poliitilistest või esinduskohtumistest.

Ministrit kui ministeeriumi juhti asendab üldjuhul riigisekretär. Parlamendisekretär asendab ministrit kui ministeeriumi juhti selle ülesannetevaldkonna raames, mille minister talle määranud on, või konkreetsetel üksikjuhtudel.

Olles valitsuse esindaja, võib parlamendisekretär põhiseaduse art 43 lg 2 kohaselt võtta osa kõigist *Bundestag*'i ja selle komisjonide istungitest ning esineda seal sõnaõigusega (selgituseks: parlamendiliikmel on näiteks õigus sõna võtta seotud parlamendi reglemendist tulenevate piirangutega).

Ministeeriumi ametnike suhtes parlamendisekretäril reeglina käsuõigust ei ole, kuid tal on õigus saada informatsiooni ja tutvuda dokumentidega. Parlamendisekretär suhtleb ministeeriumi ametnikega riigisekretäri kaudu.

Ametist vabastamine

Parlamendisekretäri võib mis tahes ajal ametist vabastada. Samuti võib parlamendisekretär igal ajal nõuda enda ametist vabastamist. Ametist vabastajaks on liidupresident, kellele teeb sellekohase ettepaneku liidukantsler kooskõlastatult asjaomase ministriga.

Lisaks peab isik parlamendisekretäri ametist lahkuma juhul, kui minister, kelle juurde ta nimetatud on, ametist lahkub, samuti siis, kui lõpevad isiku volitused parlamendiliikmena.

Hetkel on Saksamaa LV 13 liiduministeeriumis ja liidukantsleri ametkonnas kokku 27 parlamendisekretäri (neist neli kannavad riigiministri nimetust). Nende arv ministeeriumis varieerub ühest kuni kolmeni. Liidukantsleri ametkonna parlamendisekretäridest (riigiministritest) on üks valitsuse esindaja kultuuri ja teabekanalite küsimustes /*Beauftragte der Bundesregierung für Kultur und Medien*/ ning teine valitsuse esindaja luureteenistuste küsimustes /*Beauftragter der Bundesregierung für die Nachrichtendienste*/.

Aaro Möttus
MSI juhataja, 631 6509

Allikad

1. Deutsches Rechts-Lexikon. Band 2. Hrsg. Dr. Horst Tilch. 2. Aufl. – München: Beck, 1992.
2. M. Neumann. Parlamentarische Staatssekretäre in der Bundesverwaltung. – ZRP 2002, nr 5, lk 203–206.
3. P. Badura. Staatsrecht. 3. neubearb. Aufl. – München: Beck, 2003.
4. Parlamendisekretäri õigussuhete seadus /*Gesetz über die Rechtsverhältnisse der Parlamentarischen Staatssekretäre*/.
http://bundesrecht.juris.de/bundesrecht/parlstg_1974/index.html
5. Liiduvalitsuse reglement /*Geschäftsordnung der Bundesregierung*/
6. http://de.wikipedia.org/wiki/Staatssekretäre_in_Deutschland
7. C-C Schweitzer, D. Karsten. Politics and Government in germany 1944-1994, Basic Documents, lk:261-262 “Parliamentary Under Secretaries Act, 1995